MALTA

QORTI TAL-MAGISTRATI (MALTA)

MAGISTRAT DR.
MICHAEL MALLIA

Seduta tat-30 ta' Novembru, 2004

Avviz Numru. 549/1997/1

Ivan Borg f'ismu proprju u ghan-nom u in rapprezentanza tad-ditta Ivana Mobili

vs

George Aquilina
u b'digriet tal-Qorti ta' l-24 ta' Marzu 1998 giet kajamata fil-kawza Katie Aquilina, mart George,
u b'digriet tal-Qorti tal-15 ta' Novembru, 2001 il-Qorti ordnat it-trasfuzjoni tal-gudizzju f'isem Catherine Aquilina, Anthony Aquilina, Joseph Aquilina, Rita Camilleri u Mary Rose Aquilina u John Aquilina

Il-Qorti,

Rat l-avviz ipprezentat mill-attur fl-14 ta' Marzu, 1997 fejn talab lil din il-Qorti li tikkundanna lill-konvenut illi jhallas s-somma ta' tmien mitt lira Maltin (Lm800), rapprezentanti

bilanc ta’ somma akbar ta’ prezz ta’ ghamara mibjugha u kkonsensajta lilu.

Bl-ispejjez, inkluizi dawk tal-Mandat ta’ Qbid kawtelatorju 1335/96FF, u bl-imghax legali kontra l-konvenut li gie ngunt ghas-subizzjoni.

Rat in-Nota ta’ l-Eccezzjonijiet tal-konvenut fejn eccepixxa:

1. Illi preliminarjament l-avviz ma gietx intavolat kontra l-mara tal-konvenut u ghalhekk hija obligazzjoni tal-komunjoni tal-akkwisti;
2. Illi bla pregudizzju ghal premess, l-ammont ta’ tmien mitt lira Maltin (Lm800) mhux dovut stante li x-xoghol sar hazin, mhux tal-kwalita’ kif pattwita u mhux skond is-sengha u l-arti;
3. Salvi eccezzjonijiet ulterjuri.

Rat id-digriet taghha ta’ l-24 ta’ Marzu, 1998 fejn ordnat il-kjamata fil-kawza ta’ Katie Aquilina, mart il-konvenut George Aquilina;

Rat id-digriet taghha tal-15 ta’ Novembru, 2001 fejn ordnat it-trasfuzjoni tal-gudizzju f’isem l-eredi tal-konvenut George Aquilina li miet fil-mori tal-kawza;

Rat id-digriet taghha ta’ l-14 ta’ Lulju, 1998 fejn innominat lil Anthony Galea bhala perit tekniku biex jirrelata dwar it-talbiet ta’ l-attur wara li jiehu konjizzjoni ta’ l-eccezzjonijiet tal-konvenut;

Rat li r-relazzjoni giet ipprezentata fil-21 ta’ Marzu, 2000 u mahlufa fit-22 ta’ Marzu, 2000;

Rat is-sentenza taghha tad-9 ta’ Lulju, 2002 u s-sentenza tal-Qorti ta’ l-Appell ta’ l-20 ta’ Ottubru, 2003 li annullat is-sentenza fuq imsemmija minhabba zbal fl-okkju u “irremettiet l-atti lill-Qorti ta’ l-ewwel grad ghall-konsiderazzjoni ulterjuri tal-vertenza u l-eventwali decizjoni.”

Rat l-atti u d-dokumenti kollha tal-kawza.

Ikkunsidrat:

Illi l-eccezzjoni preliminari tal-konvenut illi kellha tigi nkluza l-mara tieghu Katie fil-gudizzju peress illi x-xoghol gie kommissjonat fil-mori taz-zwieg taghhom, giet sanata bl-ordni tal-kjamata fil-kawza ta’ l-istess Katie Aquilina u ghalhekk il-Qorti sejra tghaddi mmedjatament sabiex tikkonsidra l-meritu.

Irrizulta mill-provi illi f’Gunju, 1996 il-konvenut u martu ghamlu ordni ta’ ghamara ma’ l-attur illi kienet tikkonsisti f’poggaman, kcina, flash doors, xambrella u bieb ta’ barra ghall-prezz globali ta’ tlett elef u erba’ mitt lira Maltin (Lm3,400). Thallas sitt mitt lira Maltin (Lm600) depozitu, saru xi pagamenti, saru wkoll xi tnaqqis mill-ordni biex wara li tlesta x-xoghol f’Ottubru, 1996, kien fadal bilanc ta’ tmien mitt lira Maltin (lm800), li huwa l-ammont illi qed jirrekama l-attur.

Il-Qorti hadet konjizzjoni tal-perizja ta’ l-espert minnha nominat u rat illi kkonkluda, “Ix-xoghol tal-poggaman tat-tarag ma kienx esegwit skond l-arti u s-sengha u l-ammont ta’ tmien mitt lira (Lm800) ma hux bizzejjed sabiex il-konvenut iqabbad lil min jirrangalu d-difetti” (fol.39). It-tekniku wkoll riskontra difetti fix-xogholijiet l-ohra illi pero’ qal li ma kienux daqshekk serji daqs id-difetti fil-poggaman.

Biex l-attur jirribatti l-konkluzjoni tat-tekniku tella’ bhala xhud mastrudaxxa iehor, Carmelo Calleja, fejn a fol. 90 qal illi skond hu x-xoghol illi esegwixxa l-attur kien wiehed skond l-arti u s-sengha. Irrizulta pero’, illi Calleja ma rax ix-xoghol illi gie nstallat fil-fond tal-konvenuti u qaghad fuq dak illi qallu l-attur. Evidentement, il-Qorti ma tistax tikkunsidra din ix-xhieda bhala b’sahhitha bizzejjed sabiex tirribatti l-konkluzjoni illi wasal ghalihom it-tekniku wara li dana spezzjona l-ghamara in kwistjoni.

F’kawza moghtija mill-Qorti ta’ l-Appell fl-ismijet <u>Benjamin Camilleri noe vs Charles Debattista noe</u> deciza fid-9 ta’

Frar, 2001, il-Qorti qalet illi l-opinjoni teknika konfermata bil-gurament minn perit tekniku bhal kull prova ohra setghet tigi skartata mill-Qorti. Dan pero' mhux leggerment jew kapriccjosament, imma biss fejn tirrizulta raguni valida mill-atti. Bhala regola u stabbilit anki mill-gurisprudenza illi l-Qorti ma kellhiex tiskarta u twarrab opinjoni ta' perit tekiniku minnha nnominat il-ghaliex dik, kif inghad, tikkonstitwixxi element ta' prova mportanti jekk mhux determinanti, li kellu jifforma gudizzju tal-gudikant. Huwa ghalhekk, ukoll illi l-ligi tipptrovdi n-nomina ta' periti addizzjonali li huwa mezz ta' verifika ta' opinjoni teknika li l-ewwel perit ikun issottometta. (Ara wkoll Carmel Sciortino vs Helen Camilleri et Appell deciz fil-31 ta' Luju, 1996 u Veronica Camilleri vs Joseph Thorne et Civil Inferjuri deciza fit-2 ta' Dicembru, 2002).

Fl-isfond ta' dan it-taghlim, il-Qorti ma jidhrilhiex illi ghandha tiskarta r-relazzjoni tat-tekniku minnha nominat. Dana wettaq ix-xoghol tieghu skropoluzament u spjega dettaljatament kull *item* ta' ghamara illi giet manifatturata mill-attur u fejn din hija mankanti ghal dak illi jirrigwarda s-sengha u l-arti.

Il-Qorti ghalhekk, taqbel mall-konkluzjonijiet raggunti mill-perit tekniku illi x-xoghol illi wettaq l-attur, zgur ghal dak illi jirrigwarda l-poggaman, ma kienx skond l-arti u s-sengha u l-konvenuti kienu ser jirrikorru fi spiza ferm aktar minn dak illi qed jitlob l-attur ghat-tiswija jew bdil tal-poggaman.

F'dan l-istadju, l-Qorti sejra tara jekk il-konvenut u l-kjamata fil-kawza humiex intitolati illi jzommu l-pagament lill-attur stante x-xoghol hazin illi huwa ghamel.

Il-Qorti jidhrilha illi tenut kont ic-cirkostanzi ta' dan il-kaz, l-eventi kawza tal-konvenut u l-kjamata fil-kawza, huma ntitolati illi jzommu l-pagament reklamat mill-attur. F'kawza deciza fit-12 ta' Mejju, 2003, mill-Appell sede Nferjuri,fl-ismijiet Muscat vs Falzon intqal li kuntrattur qabel ma jindahal ghal bicca xoghol ghandu jkollu l-kapacita' teknika mehtiega (Vol XLII p1 pagna 517), ghandu jiggarantixxi l-bonta' tax-xoghol tieghu u jekk jaghmel ix-xoghol hazin lanqas ma hu eskluz mir-

responsabbilta minhabba l-fatt illi hu kien qieghed ghal dak illi ried il-kommittent u jibqa' responsabbli l-istess jekk qabel ma beda' x-xoghol kien jista jkun jaf li fil-materjal illi fuqha kien ser jahdem kien hemm xi mankament u quindi x-xoghol kien inutli.

L-istess Vella vs Bugeja Civil Inferjuri deciza fit-3 ta' Frar, 2003 fejn il-Qorti qalet li appaltatur illi ma jottemprax ruhu mall-ftehim, jigifieri illi x-xoghol jigi mwettaq skond l-arti u s-sengha mhuwiex intitolat ghall-hlas. (Ara wkoll Borg vs Buttigieg de Piro Prim 'Awla deciza 13 ta' Jannar, 1995; Mark Spiteri noe vs David Connaughway noe Prim 'Awla deciza fis-6 ta' Marzu, 1998; u John Bonnici noe et vs Anthony Sammut Appell deciz fit-22 ta' Gunju, 1994).

Is-sentenza fuq imsemmija Bonnci vs Sammut ikkwalifikat in-nuqqas ta' hlas u qalet illi persuna kellu jkun marbut b'kuntratt ta' appalt u ma setax jirrifjuta li jhallas ghal dak illi jkun ordna, sakemm ma jkunx hemm difetti sostanzjali fix-xoghol illi jkun imwettaq.

Il-Qorti jidhrilha illi f'dan il-kaz, id-difetti illi rrizultaw fil-poggaman huma verament serji. Kif spjega t-tekniku li l-poggaman iperper u huwa wkoll perikoluz ghal min jistrieh fuqu. Il-Qorti tirrleva li l-poggaman mhuwiex qieghed ghall-apparenza, qieghed hemm biex iservi ta' sigurata' ghal min ikun tiela jew niezel it-tarag, anki jekk jistrieh mieghu waqt li huwa tiela jew niezel. F'dan il-kaz, ix-xoghol tant sar hazin illi l-poggaman ma jistax iservi dan il-funzjoni u hemm il-possibilta' illi anke jista' jcedi

Ghalhekk, il-Qorti jidhrilha li l-poggaman fih difetti sostanzjali u serji hafna li jintitolaw lil eventi kawza tal-konvenut u l-kjamata fil-kawza biex izommu l-pagament u ma jhallsux l-ammont reklamat mill-attur sakemm dan ma jirrimedjax a spejjez tieghu, skond l-arti u s-sengha..

Ghal dawn il-motivi,

Il-Qorti taqta' u tiddeciedi billi filwaqt illi tilqa' l-konkluzjonijiet raggunti mill-perit tekniku u taghmel taghha

r-ragunamenti migjuba, tichad it-talba ta' l-attur bl-ispejjez kontra tieghu.

< Sentenza Finali >

---------------------------------TMIEM---------------------------------